

γου, οἱ δὲ δεύτεροι, νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὴν εὐχαίριαν, καὶ νὰ λεγλαχτήσῃ ὅλην τὴν Αἰτωλίαν. Επεκρατοῦσαν τότε οἱ ὄνοματά
ζόρενοι ἐτῆσιει ἀνεμοί, ὃποι ἔφυσοῦσαν ἀπὸ τὴν Κεφαλ-
λαγίαν κατευθεῖαν πρὸς τὰ παράλια τῆς Μεσσηνίας, καὶ οἱ
Μεσσήνιαι ἔλεγαν πρὸς τὸν Φίλιππον, ὅτι ὁ σὸλοςτου ἡμπο-
ροῦσε νὰ ἀπεράσῃ δικὸ μίαν ἡμέραν, καὶ μὲ τὸν τρόπον τοῦ-
τον αὐτὸς νὰ πέσῃ κατεπάνω τοῦ Λυκούργου, ὃποι ἦτον ἀ-
προειδοποίητος καὶ αὐτοῖμος. Οἱ Λεόντιοι ἐβοηθοῦσε μὲ ζέ-
σιν τοὺς σκοποὺς τῶν Μεσσηνίων, ἐπειδὴ ἐζογάζετο, δτε οἱ
ἴδιοι ἀνεμοί, ὅποι ἔφερναν τὸν σόλον εἰς τὰ παραθαλάσσια
τους, οἱ δὲ αὐτοὶ ἡμποροῦσαν καλώτατα νὰ ἐμποδίσουν
τὴν επιειροφγήν του· καὶ ὅτι, ἀφοῦ οὕτως ἐδιώγητο ὁ Λυ-
κούργος ἀπὸ τὸν τόπον τους, ἐπρεπε τὸ ἐπίλοιπον μέρος τοῦ
καλοκαιρίου νὰ τὸ ἀπεράσῃ ἀργὸς, καὶ οἱ Αἰτωλοὶ νὰ
ἡμπορέσουν οὕτω νὰ τελειώσουν τὰν σκοπόν τους εἰς τὴν Θεσ-
σαλίαν καὶ τὴν Ηπειρον. Η γνώμη τῶν Ακαρνάνων ὑπεσηρί-
ζετο ἀπὸ τὸν Αράτον, καὶ ὁ Φίλιππος τὴν ἐδέγη μὲ με-
γαλην ἔτοιμότητα, ἐπειδὴ ἡ εἰς τὴν Πάλην ἀποτυχία τοῦ
ἄγοιξε τὰ μάτια του εἰς τὸ ἀπιτσὸν φέρσιμον τοῦ Λεοντίου,
καὶ δι' αὐτὸ, ἔτοιμάσθη παρευθὺς νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Αἰ-
τωλίαν. Διὰ νὰ μὴ μείνουν ὅμως καὶ οἱ Μεσσήνιοι τελείως
ἀβοήθητοι, ἔγραψε πρὸς τὸν Επέρατον, παρακαλῶντάς του
νὰ τοὺς βοηθήσῃ μὲ τὰ σρατεύματα τῆς Αγαῖας.

Εὐθὺς ὃποι ὁ Φίλιππος ἐπάτησε τὴν σερεάν, ὅλοι οἱ
Ακαρνᾶνες, ὃποι ἡμποροῦσαν νὰ βασάζουν ὅπλα, ἐνώθησαν
μαζήτου. Αὗτοὶ ὑπέφεραν πρωτήτερα μεγάλας δυσυχίες ἀπὸ
τοὺς κακούς των γείτουνας, καὶ τὴν εὐχαίριαν αὐτὴν τοῦ νὰ ἐχ-
δικηθοῦν μὲ τὴν βοήθειαν τῶν Μακεδόνων, τὴν ἀγκαλιασαν
μὲ τόσην προθυμίαν, ὥστε ὃποι ἐπαρρησιάσθησαν εἰς τὴν
σρατιωτικὴν ἀναθεώρησιν, ὅχι μόνον δισεις ἐδιορίζοντο ἀπὸ
τὸν νόμον, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἀλλοι, τῶν ὅποιων ἡ γῆικαια
φύσις ἐξαιροῦσεν ἀπὸ τὴν ὑποχρέωσιν. Παρόμοιας αἵτίαις ἐνέ-

πνευσαν παρόμοια αἰσθήματα εἰς τοὺς Ἡπειρώτας, οἱ ὅποιοι ὅμως ἀργησαν νὰ συνχθοῦν, καὶ διὰ τὴν μεγάλην ἔκτασιν τοῦ τόπου των, καὶ διὰ τὸ ἀνέλπιζον εἰς τὰ ἐκεῖ φθάσιμον τοῦ Φιλίππου· καὶ διὰ τοῦτο, οἱ Μακεδόνες καὶ Αχαρνᾶνες ἐμβῆκαν εἰς τὴν Αἰτωλίαν χωρὶς ἐκείνους.

Η μεγαλητέρα πόλις τῶν Αἰτωλῶν ἦτον οἱ Θέσμοι· Αὐτοὶ ἦτον ὁ τόπος, εἰς τὸν ὅποιον ἐσυγκαλοῦσαν τὰς ἔθνικὰς συνελεύσεις των, ἔκλεγαν τοὺς ἀξιωματικούς των, ἐώρταζαν τὰς πανηγύρεις των, ἔκαμναν τὰς τελετὰς, καὶ ὁ που ὁ λαὶς ὅλος πάντοτε ἐσυνάζετο ἢ διὰ ὑποθέσεις, ἢ διὰ ξεφάγτωσιν. Τὰ πλούτη λοιπὸν καὶ τὰ πολύτιμα ἐκείνων πράγματα ἦτον ἐπόμενον νὰ εύρισκωνται συναγμένα, τὰ περισσότερα, μέσα εἰς τὰ περιτειχίσματα αὐτῆς τῆς πόλεως, μᾶλις αὐτοῦ ἐνομίζετο πολὺ ἀσφαλῆς καὶ δυνατῆς, κειμένη ἐπάνω εἰς μίαν τραχεῖαν περιοχὴν, ὡς τότε ἀπάτητον ἀπὸ ἔχθρικὸν ποδάρι. Οἱ Φίλιπποι λοιπὸν διεύθυνε τὴν ἐκσρατείαν του ἐναντίαν τῆς σημαντικῆς αὐτῆς πόλεως. Τὸ ἔξαφνον φθάσιμόν του, ἢ ὄγλιγωρη προγώρησίς του, ἢ παροῦσα ἀδυναμία τῶν Αἰτωλῶν, ὡσὰν ἐποῦ τὸ γῆμισυ ἀπὸ τοὺς νέους των εύρισκοντο μὲ τὸν Δορύμαχον εἰς τὴν Θεσσαλίαν, τὸ θάρρος τους, ὅτι δὲν ἐτόλμαζε κανεὶς νὰ ἐμβῇ εἰς τὰ δύσεατα στενὰ, ὅπου ὠδηγοῦσαν εἰς τὴν μητρόπολιν τους, ἔμπροσθεν εἰς τὰ μάτια ἐνὸς λαοῦ τρομερωτάτου εἰς τοὺς βουγήτιους πολέμους, ὅλοι αὐτοὶ οἱ σογασμοὶ, ἐνομίζοντο, ὅτι ἀσφαλίζει τὴν πρόσθιον τοῦ Φιλίππου ἀπὸ κάθε ἐμπόδιον, ἐὰν δὲν ἔδιδε καιρὸν τοὺς Αἰτωλοὺς νὰ μάθουν τὸν σκοπόν του, καὶ νὰ ἐτοιμασθοῦν εἰς πόλεμον. Οθεν ὁ Αρατος ἐφώναζε νὰ κινῶνται τὸ ὄγλιγωρότερον· καὶ ματαίως ὁ Λεόντιος ἐζητοῦσεν ἀργοπορίαν διὰ νὰ ἀναπτυχθοῦν τὰ σρατεύματα, καθὼς ἔλεγεν, στὰ ἀληθειακὰ ὅμως, διὰ νὰ δώκῃ καιρὸν εἰς τοὺς Αἰτωλοὺς νὰ συναγθοῦν.

Τὸ σράτευμα ἐπρογωρίσσε βιασικά· καὶ τὸ ἔκαμνε μέ

μεγαλωτάτην προθυμίαν και καρτερίαν, γαλῶντας ὅλους τοὺς τόπους, ὅθεν ἀπέργουσεν, ὡς που ἔφθασεν εἰς μίαν ἐκτεταμένην βουνώδη πυκνόλογκον περιοχὴν, ἀπὸ τὴν ὥποιαν ἦτοι ἀναγκαῖον νὰ ἀπεράσῃ ὅγις μόνον μὲ προφύλαξιν και συμπύκνωτιν, ἄλλας και μὲ ὀγλιγφράδα. Τὰν ἀπέρασσε λοιπού ἄβλαβα, και ἐπροχωρησεν εἰς τοὺς Θέρμους ἀπὸ δρόμον πραγῆν, δύσβατον, σενὸν, και βαθύκρημνον και ἀπὸ τὰ δύω του πλάγια. **Οἱ Αἰτωλοὶ** εὑρέθησαν τελείως ἀνέτοιμοι. Τὰ σρατεύματα ἐπροχωροῦσαν χωρὶς νὰ εὔρισκουν ἀνθίσασιν· αἱ πόλεις ἀδειάζαν, εἰς τὸν πλησισμόντων, και δὲν τὰ ἐγκατεροῦσε κανὲν ἄλλο πρᾶγμα, παρὰ ἡ ἀναγκαῖα προφύλαξις τοῦ νὰ βάζουν φρουρὰς εἰς τὰ σόματα τῶν κινδυνωδεσέρων σενῶν, διὰ νὰ ἔχουν εὔκολην τὴν ἐπιεροφάν των. **Ο Φίλιππος** ἐτυγχώρησε νὰ λαφυραγγήσουν τὴν πόλιν τῶν Θέρμων, τὰ πέριξ χωρία, και τὴν ὑποκάτω καρπερὴν πεδιάδα· και τὰ λάφυρα ὅποῦ ἐσύναξαν οἱ σρατιῶται ἦταν μεγάλα, καθὼς εὔκολα ἥμπορεῖταις νὰ συμπεράνῃ, σογαζόμενος, ὅτι ὁ τόπος ἐχάρη πολὺν καιρὸν ἀδιάκοπον ἥσυχον, και ἡ πόλις ἔκεινη, καντὰ ὅποῦ ἦτοι ἡ μητρόπολις τῆς Αἰτωλίας, ἦτοι προσέτι, καθὼς ὅλοι γενικῶς ἐπίσευαν, ἡ ἀσφαλεστέρα ἀποθήκη κάθε κτίματος πολυτίμου, και εὐκόλου νὰ ἀρπαχθῇ ἀπὸ τὸν ἔχθρον. Αὗτοὶ ἐδιάλεξαν ἀπὸ τὰ σκεύη, δπλα, και ἄλλα κινητὰ, τὰ πλέον ἀξιόλογα και εὐκόμισα, τὰ δὲ ἐπιλοιπα τὰ ἔκαμαν σωρὸν και τὰ ἔκαυσαν, και ἕως ἐδῶ ὁ Φίλιππος δὲν ὑπερέβη τὴν αὐστηρὰν προσαρμογὴν τῶν νομίμων δικαιωμάτων τοῦ πολέμου. Ο Πολύβιος ὅμιλος τῷντι λέγει, ὅτι αὐτὸς ἐμιμήθη περισσότερον, παρὰ ἐκδικήθη τὸ ἔγκλημα, ἐπειδὴ, εἰς ἀνταμοιβὴν τῶν ἀσεβεῶν ὅποῦ οἱ Αἰτωλοὶ ἐπράξαν εἰς τὴν Δίον και τὴν Δωδώνην, αὐτὸς κατεδάφισε τοὺς Ναοὺς, ἐκρήμνισε τοὺς Ανδρεῖς, και οὕτω, μὲ καρώματα ὅποῦ δὲν ὠλιγώσευαν καταδέγγει τρόπου τὰ πολεμικὰ μέσα τῶν ἔχθρῶν του, αὐτός

έκαμψε τὸν πόλεμον μὲ τὴν θρησκείαν τῆς πατρίδος του, καὶ μὲ τὰς τέχνας ὃποῦ χρησιμεύουν εἰς τὰς ἐλευθερίους γέδονάς.

Ο Φίλιππος λοιπὸν ἐπέστρεψεν εἰς τὰ πλοῖα του ἀπὸ τὸν ἕδισυ δρόμον, ἀντισπρώχνωντας μὲ ἐπιτυχίαν διώ προσβολὰς, ὃποῦ διάφορα σίματα τῶν Αἰτωλῶν ἔκαμψαν κατεπάνω τῆς ὄπισθιφυλακῆς του. Φύσαντας εἰς τὸ σρατόπεδον, ἐπρεσκάλεσε τοὺς αξιωματικούς του εἰς ἕνα συμπόσιον, ὃποῦ ἔδωσεν εἰς τιμὴν τῆς εὐτυχοῦς ἐκβάσεως μιᾶς ἐπικινδύνου, καὶ, καθὼς ἔως τώρα ἐνομίζετο, ἀπηλπισμένης ἐπειχειρήσεως. Ο Λεόντιος καὶ ὁ Μεγαλέας ἦταν παρόντες μαζὶ μὲ τοὺς λοιπούς. Μεταξὺ τῆς γενικῆς εὐθυμίας τὰ σκυθρωπὰ ἔκείνων πρόσωπα ἔβεβαίωνταν τὰς ὑποψίας, ὃποῦ προτήτερα κατ' ἔκεινων ἔβαρυνταν· καὶ ἐνῷ ἡ ζεφάντωσις ἐπλύγαινεν ἐμπρὸς, ἔγινεν ὀλοφάνερη ἡ κακκοβουλία του: ἐπειδὴ, ἀφοῦ κατηντησαν παράφρονες ἀπὸ τὴν μέθην, ἔζητούσαν τὸν Αράτον εἰς τὸ σρατόπεδον, συνωδευμένοι ἀπὸ τοὺς φίλους των, καὶ, ἀφοῦ τὸν ηὔραν, ἀρχισαν πρῶτον νὰ τὸν ὑβρίζουν, καὶ ἔπειτα τὸν ἐπῆραν μὲ ταῖς πέτραις. Πλῆθος βοηθοὶ ἔτρεζαν καὶ εἰς τὸ ἔνα μέρος καὶ εἰς τὸ ἄλλο, καὶ ὁ θόρυβος πάντα ἐπερίσσευεν, ἔως ὃποῦ ἀκούωντάς τον ὁ Φίλιππος, ἔστειλε νὰ τὸν ἤσυχάσῃ, καὶ νὰ μάθῃ τὴν αἰτίαν. Ως τόσον, ὁ μὲν Λεόντιος, εἰς τὸν θόρυβον ὑπεξέφυγε, τὸν δὲ Μεγαλέαν τὸν ἐπαρρησίασαν ἐμπροσθεν τοῦ Βασιλέως, ἐ ὅποιος τὸν ἤλεγξεν αὐτῷ. Εκεῖνος δῆμος, ὅχι μόνον δὲν ἔδειξε καμμίαν μετάνοιαν διὰ τὸ σφάλμα του, ἀλλὰ καὶ ἔξηγήθη, ὅτι ἦτον ἀποφασισμένος νὰ ἐπιμείγη εἰς αὐτὸ, ἔως ὃποῦ δὲν ἐκδικηθῇ ἔναντίον τοῦ Αράτου. Εἰς τοῦτο ἄναψεν ὁ Βασιλεὺς, καὶ τὸν ἔρθιψεν εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ δὲν τὸν εὔγαζεν, εἰὰν δὲν ἔδειτο ἐγγύησις νὰ πληρώσῃ χρηματικὴν ποινὴν ἀπὸ εἴκοσι τάλαντα (περισσότερον ἀπὸ 4000 λίρ.). Ο Λεόντιος, ἀκούωντάς το, ἐπαρρησιάσθη εἰς τὸν Φίλιππον μὲ μερικούς ασπιδοφύρους του, ἐλπίζωντας εὔκολα νὰ τὸν φιβίσῃ διὰ τὴν

νεαρὸν ηλικίαν του. Τὸν ἐρώτησε λοιπὸν, ποῖος ἐτόλμησε νὰ φυλακώσῃ τὸν Μεγαλέαν. Οταν δῆμος ὁ Βασιλεὺς τοῦ ἀπεκρίθη μὲν θαρρόχλεότητα, δτὶ αὐτὸς ἐπερόσαξε νὰ φυλακωθῇ, ἔχασε τὸ θάρρος του, καὶ ἀνεγώρησε γεμάτος θυμὸν καὶ φόβον. Ο Μεγαλέας ὑπεβάλθη εἰς κρίσιν, εἰς τὴν ὄποιαν ὁ Αράτρος ἐπαρρήσιασεν ἀποδείξεις τῶν ἐπιβούλων του συνομιλιῶν μὲν τὸν Λεόντιον καὶ τὸν Απελλῆν, καὶ κατεδίκασθη εἰς μεγάλην χρηματικὴν ποινήν. Επειδὴ δῆμος ὁ Λεόντιος, ὁ ὄποιος δὲν ἀπεδείχθη, δτὶ οὗτον συμμέτοχος τοῦ θορύβου, δποῦ ἐξάθη ἡ ἀμεσος αἰτία τῆς ποινῆς τοῦ Μεγαλέα, ἔγινεν ἐγγυητὴς αὐτοῦ διὰ τὴν πληρωμὴν, ὁ Μεγαλέας ἀφέθη ἐλεύθερος.

Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, ὁ Λυκοῦργος ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὴν εἰς Μεσσηνίαν ἐκσρατείαν του χωρὶς νὰ κάμη τὶ ἀξιοσημείωτον, καὶ μετὰ τοῦτο ἐκίνησεν ἐγαντίον τῆς Τεγέας, καὶ ἔχει δὲν ἔκαμε τὸ οὐδέν. Ο Δορύμαχος παρομοίως ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὴν εἰς Θεσσαλίαν εἰσβολὴν του, τὴν ὄποιαν ἐπεχειρήσθη, ἐλπίζωντας νὰ τραβίξῃ τὸν Φιλιππον ἀπὸ τὴν πολιορκίαν τῆς Πάλης, καὶ νὰ εῦρῃ τὸν τόπον ἀδιαφένδευτον, καὶ εὔκολόπαρτα λάφυρα. Αντὶ τούτου δῆμος, ηὗρε τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ Φιλίππου ἔτοιμους νὰ ἀντιστοῦν εἰς τὴν πεδιάδα· καὶ ἐνῷ αὐτὸς ἀπὸ τὰ βουνὰ τοὺς ἐφύλαττε, καὶ δὲν ἔκοττονσε νὰ κατεβῇ εἰς τὸ ἵσιωμα, τὸν ἔφιασαν εἰδῆσεις νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα, ἐπειδὴ ὁ Φιλίππος ἐλεπλατοῦσεν ὅλοὲν τὴν Αἰτωλίαν. Ήπέστρεψε λοιπὸν τὸ ὄγλιγωρότερον νὰ διαφεύγει τὴν πατρίδα του, ἔφιασεν δῆμος πολὺ ἀργά, ἐπειδὴ οἱ Μακεδόνες, ἀφοῦ ἐτελείωσαν τὸν σκοπὸν τῆς ἐκσρατείας των, ἐτραβίγμησαν ἀβλαβεῖς.

Ο Φιλίππος ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Κόρινθον, καὶ ἐκεῖθεν ἐπῆγεν εἰς τὴν Τεγέαν. Αὐτὸς ἦνωσε τὸ σράτευρά του μὲν ἐκεῖνο τῶν Αγαιῶν, ὃποῦ οὗτον ἔκει συναγρένον, καὶ παρεύθυνε ἐμβῆκεν εἰς τὰ γύμνατα τῆς Λακωνικῆς μόλις δῆμο-

δεκα, ήμέρας, ἀφοῦ ἀφῆσε τὴν Αἰτωλίαν. Ο φόβος ὃποι
διέσπειραν τὰ ὕερα κατορθώματά του, πυξάνετο μᾶλιστα ἀπὸ
τὴν ταχύτητα τῶν χινημάτων του, καὶ τὸ ἔξαφνον φθάσι-
μόν του. Αὐτὸς ἀπέρασε τὸν τόπον, χωρὶς ἐναντίωσιν, ἀπὸ
τὰ βουνὰ ὡς τὰ παραθαλάσσια, καὶ τὸν κατεχάλασσε μόλις
τὴν εὐκολίαν. Ως τόσον οἱ Μεσσήνιοι, οἵ ὅποις ἐπροσκαλέ-
σθησαν νὰ ἐνωθοῦν μᾶζή του εἰς τὴν Τεγέαν, ἔφθασαν ἐκεῖ,
ἀφοῦ αὐτὸς ἀνεγάρησε, καὶ διὰ τοῦτο ἔκαμαν τολμηρὰν
ἀπόφασιν νὰ προσπαθήσουν νὰ ἐνωθοῦν μᾶζή του μέσα εἰς
τοὺς τόπους τοῦ ἔγθρον. Ο Λυκοῦργος ὅμως τοὺς ἐπλάκωσεν
ἔξαφνα, καὶ τοὺς ἐδίωξεν ἀπὸ τὸ σρατόπεδόν τους, πέρνων-
τάς τους τὰ ἄλογα καὶ τὴν ἀποσκευήν τους. Οθεν τὸ κατόρ-
θωμα τοῦτο ἐνεψύχωσε τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν Δακεδαιμονίων
νὰ προετοιμασθοῦν εἰς γεγικὴν μάχην κατὰ τῶν Μακε-
δόνων, οἱ ὅποιοι εύρισκοντο τότε εἰς τὰς Αμύκλας, πόλιν
πλησίον τῆς Σπάρτης. Ο Φίλιππος, ἥτον ἀναγκασμένος νὰ
περάσῃ μεταξὺ τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ ἑγὸς λόφου παρὰ
τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, τὸν ὅποιον ὁ Λυκοῦργος ἔβαζο-
σε μὲ δυνατὴν μοῖραν σρατιωτῶν, καὶ τὸ κίνημα τοῦτο
κατεζαίνετο μᾶλλον ἐπικίνδυνον, ἐπειδὴ οἱ Δακεδαιμόνιοι,
ἐστένεψαν τὸ πέρασμα, ἐμφράττοντες τὸν ποταμὸν, καὶ οὕ-
τῳ πλημμυρίζοντες μερικὰς ἀπὸ τὰς ὄχθας του. Ο Φίλιπ-
πος ἐδίωξε πρῶτα τὸν Λυκοῦργον ἀπὸ τὴν θέσιν του, καὶ
ἔπειτα ἐπροχώρησεν, ἀντισπρώγγυντας μὲ ἐπιτυχίαν μίαν
προσβολὴν ἀπὸ τὴν πόλιν. Διέβη λοιπὸν τὸν ποταμὸν, καὶ
σρατοπεδεύσας εἰς ἀσφαλῆ καὶ ἀρμόδιον θέσιν, ἐτοιμάσθη
νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Τεγέαν. Ανεγάρησε λοιπὸν ἀπὸ τὴν
Λακωνικὴν ἀνενόγλυκτος, ἐπῆγεν εἰς τὴν Τεγέαν, καὶ ἐκεῖθεν
εἰς τὴν Κόρινθον.

Ἐνῷ ὁ Φίλιππος εύρισκετο εἰς τὰ πέριξ τῆς Κορίνθου διὰ
νὰ ἐξοικονωμήσῃ κάποιας διαπραγματεύσεις εἰς τὴν Φωκίδην,
ὁ Λεόντιος καὶ ο Μεγαλέας ἐπροσπάθησαν ἄλλην μικρὸν

ράν καὶ τὸν βάλουν ὑποκάτω τους μὲ τὸν φόρον. Οὐεν δὲ γέρα
 γησαν γὰρ σπαρθίουν λόγια μεταξὺ τῶν σρατιωτῶν, τὰ δέ ποτε
 ἐφανέρωγαν, ὅτι δὲν τοὺς ἐδόθη τὸ δίκαιον μερίδιόν τους
 ἀπὸ τὰ λάφυρα. Ήκολούθησε λοιπὸν δυνατὴ στάσις καὶ
 ἔπαυσεν εὐθὺς ὅποι ἐπαρρήσιασθη ὁ Φίλιππος. Ο Βασιλεὺς
 ἐγνώριζε καὶ απὸ ποιευσέν ὁ θόρυβος αὗτος ἀνάφθη, μο-
 λογότι εἰς τὴν σιγμὴν δὲν ἔθαρρυνε γὰρ διακηρύξῃ ὅτι οὐκευ-
 ρεν. Εἰς τὸ μεταξὺ, ὁ Λεόντιος, ἀπελπισθεὶς τέλος πάντων
 νὰ ἐπιτύχῃ τὰς ίδιας του προσπαθήσεις, ἐβιαζε μὲ πόθον τὸν
 Απελλῆν νὰ ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὴν Χαλκίδα. Εκεῖνος ἐνήργησεν
 ἐκεῖ εἰς τοόπον, ὡστε νὰ ἐνδυθῇ ὅλην τὴν ἐξουσίαν τοῦ Βα-
 σιλέως, τὸν ὄποιον ἐπερίγραφεν ὡς ἀπλοῦν παιδάριον, καὶ
 οὐγνεῖς τὴν ὑποταγὴν του. Οὐεν οἱ εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ
 Θεσσαλίαν Αρχοντες καὶ Αξιωματικοὶ ἐσυνείθιζαν νὰ προ-
 στρέχουν εἰς αὐτὸν ἀκόμη κι' εἰς τὰ συγχαρητικὰ ψηφίσματα,
 ἢ προσφωνάματα τῶν πολιτῶν τῆς Ελλάδος, τὸ ὄνομα αὐ-
 τοῦ ἐφαίνετο συγνώτερα ἀπὸ ἐκεῖνο τοῦ Μονάρχου. Εἰς τὸ
 κάλεσμα τοῦ Λεοντίου, αὐτὸς ἀπέρασε τὸ ὄγλιγωρότερον εἰς
 τὴν Κόρινθον, καὶ εἶχεν ὅλον τὸ θάρρος νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἐπι-
 θυμίαν του, εὐθὺς ὅποι ἐπαρρήσιαζετο εἰς τὸν Φίλιππον.
 Εμβῆκε μεγαλοπρεπῶς εἰς τὴν πόλιν, συντροφευμένος ἀπὸ πλῆ-
 θος σρατιωτῶν, καὶ πολλοὺς ἐντέμους αξιωματικούς, ἐλθόντας
 εἰς προϋπάντησίν του ἐκίγησεν εὐθὺς εἰςτὰ βασιλικὰ παλάτια,
 καὶ ἐνῷ ἐμβαίνεν εἰς αὐτὰ κατὰ τὴν συγκίθειάν του, τὸν ἐσα-
 μάτισεν ἔνας ἀπὸ τοὺς φυλακας, καὶ τὸν εἶπεν, ὅτι ὁ Βασιλεὺς
 κατὰ τὸ παρὸν δὲν εἶχεν ἄδειαν. Αφοῦ διὰ κάμποσον ἐμε-
 νεν ἐκζατικὸς, ἀνεγώρησε σιωπηλός. Η συναδίατου ἀμέσως
 τὸν ἀφησαν ἀπὸ λίγοι λίγοι, καὶ αὐτὸς ἐμβῆκε στὸ κατοίκη-
 μά του συντροφευμένος μόνον ἀπὸ τὴν φαυγλίαν του. Εἰς τὸ
 ἔπη, τὸν ἐκαλοῦσαν μὲν εἰς τὰς συμποσιακὰς συνελεύσεις,
 ἀλλ' ὅχι σ' ἔχεινας ὅποι ἐσυγάζοντο διὰ πολιτικὰς ὑποθέσεις.
 Βλέπωντας ὁ Μεγαλέας τὴν κεινὴν ὑποδοχὴν του, ἐφυγε-

κι' αὔρας τὸν Λεόντιον ν' ἀποκρίθη διὰ τὴν χρηματικὴν ζημίαν του. Ο Φίλιππος λοιπὸν ἔρριψε τὸν Λεόντιον σὴν φυλακὴν, ἀφοῦ πρῶτον ἔστειλε τοὺς Τοξότας, ὃποῦ ἐκεῖνος ἔζουσίαζεν, εἰς τὴν Τριφυλίαν μὲ πρόφασιν ἐκστρατείας. Οἱ σρατιῶται ὅμως ἥκουσαν ἔγκαιρα τὴν φυλάκωσιν τοῦ ἀργυροῦ των, καὶ ἔστειλαν δι' αὐτὸ Επιτροπὴν πρὸς τὸν Βασιλέα, κηρύττοντες, ὅτι ἡ Λεόντιος ἦταν φυλακωμένος διὰ τὴν ζημίαν, ἐκεῖνοι θὰ ἐμάζωναν ἀπ' ἀνάμεσόν τους τὰ χρήματα, καὶ θὰ τὴν ἐπλήρωναν· ἂν ὅμως διὰ καμμίαν ἄλλην ὑπόθεσιν, ἐπαρακαλοῦσαν, ὡςε η κρίσις του νὰ μὴν γίνη στὴν αἴκουσκην των, ἐπειδὴ ἂν ἐγίνετο, θὰ τὸ ἐνόρμιζαν ὡς καταφρόνητιν ἐδικήν των. Τέτοιαν ἐλευθερίαν, ὡς παρατηρεῖ ὁ Πολύβιος, οἱ Μακεδόνες ἐσυνείθιζαν νὰ μεταχειρίζωνται πρὸς τοὺς Βασιλεῖς των· εἰς τὴν παροῦσαν περίσσασιν ὅμως, η μεσολάβησίς των ἐρέθσε περισσότερον τὸν Φίλιππον, καὶ τὸν παρεκίνησε νὰ σείλῃ τὸν Λεόντιον ὄγλιγωρότερα σὸν θάνατον, ἀφότι ἐσογάζετο.

Ο Φίλιππος, φθάνωντας εἰς τὴν Κύρινθον ηὗσεν ἐκεῖ πρεσβείαν σταλμένην ἀπὸ τοὺς Ροδίους καὶ Χίους νὰ διαπραγματευθῇ τὴν εἰρήνην. Αὐτὸς ἀπεκρίθη, ὅτι καὶ τότε, καὶ πάντοτε, ἐπεθύμει τὸν ἐξισασμὸν, καὶ τοὺς ἔστειλεν ἐμπρὸς νὰ κάμουν τὰς προτάσεις των πρὸς τοὺς Αἰτωλούς. Έκεῖνοι λοιπὸν ἐπέστρεψαν· μὲ τὴν εἰδῆσιν, ὅτι οἱ Αἰτωλοὶ ἐπεθύμουν τὴν εἰρήνην, καὶ ὅτι ἐσυγκατάνευσαν ἀμέσως εἰς τριανταήμερον ἀνακκωχὴν ἀρμάτων· ὅτι ὡνομάτισαν τὴν ημέραν κατὰ τὴν ὅποιαν ἐζήτασαν, ὥστε ὁ Φίλιππος καὶ οἱ σύμμαχοί του ν' ἀνταμώσουν τοὺς Αἰτωλοὺς εἰς τὸ Ρίον, καὶ ὑπεσχέθησαν, ὅτι οἱ Αἰτωλοὶ θὰ ἐσυμφωνοῦσαν εἰς κάθε πρᾶγμα ἀναγκαῖον διὰ δικαίαν καὶ ἐπιεικῆ εἰρήνην. Ο Φίλιππος συγκατέγευσε, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὰς Ηάτρας, νὰ εἶναι ἔτοιμος διὰ τὸ ἀντάμωμα. Έκεῖ τοῦ ἐφέρθησαν τινὰς πιασμένα γράμματα τοῦ Μεγαλέα πρὸς τοὺς Αἰτωλοὺς.

εἰς τὰ ὅποια τοὺς ἔξωρκιζε νὰ ἐπιμεῖνουν εἰς τὸν πόλεμον Βεβαιώνωντάς τους, ὅτι αἱ ὑποθέσεις τοῦ Φιλίππου ἦταν χρηματισμέναι δι' ἔλλειψιν τῶν ἀναγκαίων, καὶ γράφωντας περὶ τοῦ ἴδιου βασιλέως μὲ τρόπον ὄνειδισικὸν καὶ καταφρονητικόν. Εκ τούτου ὁ Φιλίππος, ὃποιος ἐστοχάζετο τὸν Απελλῆν, ως τὸν πρωταίτιον κάθε Ζημίας, ἐπρόσαξε νὰ πιάσουν κι' αὐτὸν καὶ τὸν υἱόν του, καὶ τοὺς ἔστειλεν εἰς Κόρινθον, ὅπου μετ' ὄλιγον ἔχαθησαν, καθὼς λέγει ὁ Ισορίκος, ἐννοῶντας ως φαίνεται, ὅτι ἐθανατώθησαν χωρὶς καρμιτάν φανερὴν κρίσιν. Ο Μεγαλέας κατέφυγεν εἰς τὰς Θήβας, ἀφοῦ ματαίως ἐπροσπάθησε νὰ ἔμβῃ εἰς τὰς Λούινας. Εκεῖ ἐγάλθη ἕνας ἀξιωματικὸς νὰ τὸν ἐγκαλέσῃ ἐμπρὸς τῶν Θηβαϊκῶν κριτηρίων διὰ τὴν Ζημίαν ὃποιος ἦτον καταδικασμένος νὰ πληρώσῃ. Έκεῖνος, ἀπελπισμένος τῷρα νὰ γλυτώσῃ, ἐφονεύθη μόνος του, χωρὶς νὰ προσμείνῃ νὰ κριθῇ,

Οι Αἰτωλοὶ ἤκουσαν μὲ εὐγαρίστην τὰ προβλήματα τῆς εἰρήνης, ἐπιθυμοῦντες νὰ ἔλευθερωθοῦν ἀπὸ πόλεμον, τοῦ ὃποίος ή ἔκβασις ἐξάθη διαφορετικὴ ἀφότι τι πλπιζαν· ἀλλ' ὅταν ἔμαθαν περὶ τῶν θορύβων τοῦ Μαχεδονικοῦ σρατοῦ, καὶ περὶ τῆς τύχης τοῦ Απελλοῦ καὶ Λεοντίου, ἀνέβαλαν τὸ προσδιωρισμένον ἀντάχυωμα, μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι κάποια μεγάλη καὶ κινδυνώδης κατασπάραξις ἥμποροῦσε νὰ συμβῇ μεταξὺ τῶν Μαχεδόνων· καὶ ὅτι αὐτοὶ ἥμποροῦσαν οὕτως νὰ ἔχναποκτήσουν τὰ πρωτεῖα σὸν πόλεμον. Ο Φιλίππος χάρούμενα ἀδραξεν αὐτὸν, ως πρόφασιν νὰ χαλάσῃ τὴν διαπραγμάτευσιν· ἐπειδὴ, οὔτ' αὐτὸς, καθὼς ἔκεινοι, δὲν ἦτον εἰλικρηνὴς εἰς τὴν περὶ εἰρήνης προθυμίαν του, μάλιστα ἦτον εὔελπις νὰ θριαμβεύσῃ, ἀν τοῦ ξανάργιζεν ὁ πόλεμος. Εξώρκιζε τοὺς συμμάχους νὰ ἔξαχολουθοῦν τὸν πόλεμον θύνατά, καὶ ἐπιτρέψας σὴν Κόρινθον, ἀπέπεμψε τοὺς Μαχεδόνας νὰ ξεχειμάσουν εἰς τοὺς τόπους των, καὶ μετ' ὄλιγον ἀπότου τοὺς ἤκοψεν.

λουθησε. Κατ' αὐτὸν τὸν καιρὸν, ὁ Λυκοῦργος ἔφυγεν ἀπὸ τὴν Σπάρτην εἰς τὴν Αἴτωλίαν, διὰ τὸν φόβον τῶν Εφόρων, πρὸς τοὺς ὅποῖς ἐκατηγορήθη, ὅτι ἐμελέτα ἐπανάστασιν· ἀλλὰ μετ' ὄλιγον, εὑρίσκωντας ἔκεῖνοι τὴν κατηγορίαν ψευδῆ, τὸν ἀνακάλεσαν, καὶ τὸν ἀντεκατέστησαν σὸν ἀξιωμάτου.

Εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἀπουσίας τοῦ Φιλίππου, οἱ Αχαιοὶ ἔμειναν συεδὸν ἀδισφένδευτοι, ἐξ αἰτίας τῆς ἀναξιότητος τοῦ σρατηγοῦ τῶν Επεράτου. Οἱ ἀρματωμένοι πολίται τὸν ἀψηφοῦσαν, καὶ οἱ μισθωτοὶ τὸν ἐπεριφρονοῦσαν ὄλοτελα. Αἱ προσαγάι του δὲν ὑπακούοντο, καὶ δὲν ἦτον ἔτοιμον κανὲν πρᾶγμα διὰ τὴν διαφένδευσιν τοῦ τόπου. Αὐτὰ ἐνθάρρυναν τὸν σρατηγὸν τῶν Αἴτωλῶν νὰ πλακώσῃ τὴν Αγαθίαν, καὶ νὰ καταχαλάσῃ τὸ μεγαλήτερον μέρος χωρὶς ἀνθίσασιν.

Αἱ διάφοραι πόλεις, μὴν ἔνρισκωντας βοήθειαν ἀπὸ τὴν συμμαχίαν πλέον δὲν ἔδειχναν προθυμίαν νὰ τὴν ὑποστηρίζουν. Οἱ μισθὸις τῶν σρατιωτῶν ἔλειψε, καὶ τοῦτο ηὔξησε τὴν ἀνυποταξίαν, καὶ ἐπομέγως τὴν ἀδυναμίαν του, καὶ αὐτὰ τὰ κακὰ ἀμοιβαίως ηὔξαιναν ἕνα τὸ ἄλλο. Εἰς τούτην τὴν κατάστασιν ἦταν τὰ πράγματα, ὅταν ἐτελείωσεν ἡ διωρία τῆς ἐξουσίας τοῦ Επεράτου. Ο γεροντότερος Αράτος ἐδιωρίσθη νὰ τὸν διαδεχθῇ, καὶ ἀμέσως ἔβαλεν ὄλην του τὴν δραστηριότητα νὰ προβλέψῃ μέσω διὰ νὰ ἔξαχολουθήσῃ τὸν πόλεμον, νὰ ξαναβάλῃ τάξιν εἰς τὴν γενικὴν διαίτησιν, καὶ πειθαργίαν καὶ δραστηριότητα εἰς τὸ σράτευμα.

Ἐσυμφωνήθη συέδισθ μεταξὺ τοῦ Λυκούργου καὶ τοῦ Πυρρία νὰ πατήσουν εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν τὴν Μεσσηνίαν, ὁ ἕνας ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Λακωνικῆς καὶ ὁ ἄλλος ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Ηλιδος. Λαμβάνωντας τὴν εἶδησιν ὁ Αράτος ἐκίνησε μὲ τὰς δυνάμεις του εἰς τὴν Μεγαλόπολιν νὰ ἐναντιώθῃ. Τὸ προγώρημα ὅμως τοῦ Πυρρία ἐξαματήθη εἰς τὰ σύνορα ἀπὸ τὸν λαὸν τῆς Κυπαρισσοῦ καὶ ὁ Λυκοῦργος, ὃποῦ ἦτον ἥδη ἐμβασμένυς τὴν Μεσσηνίαν, γελασθεὶς οὕτως ἀπὸ τὴν

Ἐλπιζομένην σύμπραξιν, καὶ σογχόμενος ὅτι, χωρὶς ἔκεινην
ἢ τὸν ἡμετοροῦσε μόνος νόστις αθῆ τοὺς Αγαῖους, ὑπανεγνώρισε
τὴν Σπάρτην. Οἱ Αρατοὶ ἐπειτα ἐσυμφώνησε μὲ τοὺς Μεσ-
σηνίους, καὶ μὲ τὸν Ταυρίωνα τὸν Μακεδόνα, ὅτι ὁ κακταῖς
νὰ δίδῃ πεντακοσίους πεζοὺς, καὶ πενήντα ἵππους, διὸ τὰς
διαφένδευσιν τῶν συνόρων Μεγαλοπόλεως, Τεγέας, καὶ
Αργούς. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀδόθη παντοτεινὴ ὑπε-
ράσπισις εἰς ἔκεινα τὰ Κράτη, ὅπου ἐμελλαν νὰ ὑποφέρουν
τοῖς πρώταις γροθιαῖς τῆς Λασσαδαὶκονικῆς ἔχθρας, ἐνῷ ὁ
ἴδιος Αράτος μὲ τὰς δυνάμεις τῶν Αγαῖων ἐπεχειρίσθη νὰ
διαφενδεύσῃ τὰ μέρη, ὅπου ἦταν ἀνοικτὰ σὺν Αἰτωλοὺς καὶ
Ηλείους.

Η Μεγαλόπολις, καθὼς εἶδαμεν, ἐξάθη παραμένη, καὶ γα-
λαχμένη ἀπὸ τὴν Κλεούγενη, διότι οἱ κάτοικοί της ἔδειξαν
ταῦθεν πάσιν εἰς τοὺς συμμάχους των. Αφοῦ δὲ ἐχύρως των
ἐνακήθη, τότε ἡμ πόρεσαν νὰ ἐπιστρέψουν, γεμάτοι ἀπὸ καρ-
διῶν, ἀλλὰ ὑπερούμενοι ἀπ' ὅλα τὰ γρειαχόμενα. Τὸ Κρά-
τος ἦτον γωρὶς διαργανισμὸν, τὰ κοινὰ δοσίματα ἐβέρυναν
καταπολὺ δῆλους, καὶ δὲ τρόπος μὲ τὸν ὄποιον τὰ ἔρριχναν
ἐπάνω τοῦ λαοῦ ἐπροξενοῦσε λογοτριβάς· ὅλαι αἱ λογομα-
χίας ἐφαρμακίζοντο ἀπὸ τὴν ἐρεθισικότητα τῆς δυσυγίας,
ῶστε δὲ τόπος ἦτον γεμάτος ἀπὸ ταραχῆν καὶ πάθη. Ερά-
λωναν πρῶτα διὰ τὸ περιττείγισμα τῆς πόλεως. Τὸ ἔνα μέ-
ρος ἦθελαν, ὅτι ἡ περιφέρεια τοῦ τείχους νὰ διλιγοσευθῇ διὰ
νὰ φύσῃ ὁ ἀριθμὸς τῶν πολιτῶν νὰ τὸ ἀρματώνη διόκλη-
ρον, ἐπειδὴ ἔλεγαν, ὅτι τὸ πρωτητερινὸν πάρτιμον τῆς πό-
λεως προῆλθεν ἀπὸ τὴν μεγάλην ἔκτασιν τοῦ τείχους, καὶ
ἔξ αιτίας ὅποι ἡ ὀλιγότης τοῦ λαοῦ δὲν κατέφθανε νὰ
δίδῃ παντοῦ διαφένδευσιν. Αὗτοὶ προσέτι ἐστοχάζοντο
δύκαιον, ὅτι οἱ μεγάλοι οἰκοκύριοι νὰ συνεισφέρουν τὸ
τρίτον ἀπὸ τὰ ἀγαθά τους διὸ νὰ βασάνῃ ἔνα σῶμα νέων
πολιτῶν, μὲ τοὺς ὅποίους ἐπρεπεν εὐθὺς νὰ ἐνδυναμωθῇ ἢ

πόλις. Άλλοι δὲν ἔτεραν οὔτε νὰ σμικρύνουν τὴν πόλιν, οὔτε νὰ διώσουν τὸ τρίτον ἀπὸ τὰ ἀγαθά των. Άλλο πάλιν ὑποκείμενον διαφωνίας ἔγιναν οἱ νόμοι, ὅπου ἐπυντάχθησαν δι' αὐτοὺς ἀπὸ τὸν Πρύτανιν, περιπατητικὸν φιλόσοφον, τὸν ὃποῖον ὁ Αντίγονος τοὺς τὸν ἔστειλεν ως νομοθέτην. Ο Αρατος ἐσυμβίβασεν δῆλας τὰς διαφωνίας των, καὶ κατέστησε μεταξύ των τὴν ἀρμονίαν. Ο Ισορικὸς ὅμως δὲν μᾶς ἀναφέρει τὰς ἀρθρὰς αὗτῆς τῆς συνδιαλλαγῆς.

Ο Αρατος τῶρα ἐπέστρεψεν εἰς τὸ συμβούλιον τὴν Αχαιῶν, ἀφήνων τὰς τὴν ἔξουσίαν τῶν μισθωτῶν εἰς τὸν Λύκον ἀπὸ τὰς Φάρας, ὃ ὃποῖος ἐντάμωσε καὶ ἐχάλασε τοὺς Ηλείους, ὁδηγούμενος ἀπὸ τὸν Αίτωλὸν στρατηγὸν Εύριπίδην, ὃ ὃποῖος κατὰ τὸ Ζήτημα ἐκείνων ἐλαβε τὸν τόπον τοῦ Πυρρία. Πολλοὶ ἀπὸ ἐκείνους ἐφονεύθησαν καὶ αἰχμαλωτίσθησαν, καὶ δῆλα τὰς ἐφόδιας τοῦ σρατοῦ ἐπιάσθησαν. Διὰ θαλάσσης ἀκόμη ἐπάρθησαν πολλαὶ λεῖαι καὶ δῆλα τὰς λάφυρα, πωλημένα μαζὶ, ἔδωκαν μεγάλην ποσότητα, ὅπου ἐχαροποίησε τοὺς σρατιώτας βεβαιώνωντας τοὺς μισθωτούς των, καὶ τοὺς πολίτας, ὃπου ἤλπιζαν νὰ τοὺς ἐλαφρωθεῦν τὰ δοσίματα. Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ καλοκαιριοῦ οἱ Ηλεῖοι πάλιν ἐνικήθησαν, καὶ μέρος τοῦ Αίτωλικοῦ παραλίου ἐλήγενετο ἀπὸ τὸν σόλον, καὶ οἱ ἐγκάτοικοι αὐτοῦ δύω φοραῖς ἐνικήθησαν προσπαθοῦντες νὰ διαφενδεύσουν τὰ ὑποσατικά των. Οἱ Αίτωλοι κατερήμαζαν τὴν Ακαρνανίαν· καὶ οἱ Ακαρνᾶνες ἐπεχειρίσθησαν νὰ ἐκδικηθοῦν αὐτὴν τὴν ἐπιδρομὴν, ἀλλ' ὁ σκοπός των ἐματαιώθη ἀπὸ ἐνα πανικὸν φόβον, ὃπου ἐπιασε τὸ σρατευμάτων.

Εἰς τὸ μεταξὺ αὐτὸν ὁ Φιλιππος ἐκυρίευσε τὴν Βυλαζώραν πρώτην πόλιν τῆς Παιανίας, καὶ θέτιν ἀξιόλογεν διὰ τὴν διαφένδευσιν τοῦ Βασιλείου τὸν ἐναντίον τῶν Δαρδάνων, ἐπειδὴ ἔξουσίαζε τὰ κυριότερα περάσματα ἀπὸ τὸν τόπον ἐκείνων εἰς τὴν Μακεδονίαν. Εκίνησεν ἐκεῖθεν, καὶ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΥ ΛΟΓΟΤΥΠΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΕΤΡΟΥ

ένώθη εἰς τὴν Εδεσσαν μὲ τὰς δυνάμεις τῆς ἔξω Μαχεδονίας, καὶ ἔφθασε μετὰ ἑξήμερας εἰς τὴν Λάρισσαν τῆς Θεσσαλίας, καὶ ἐκεῖθεν ἐκίνησε τὴν νύκταν νὰ πλακώσῃ τὴν πόλιν τῆς Μελιτείας, καὶ ἀπέτυχε, μόνον ἐπειδὴ ἡμέλησε νὰ προβλεφθῇ μὲ σκάλαις ἀρκετὰ ὑψηλαῖς. Ο κυριώτερος ὄμως σκοπὸς τῆς ἐκσρατείας του ἦτον ἐναντίον τῆς εἰς τὰ σύνορα τῆς Θεσσαλίας καὶ Μαγνησίας πόλεως, ὀνομαζόμενης Θηβαὶ Φθίαι, εἰς διάχρισιν τῶν περιβοήτων Θηβῶν. Αὐτὸς ὁ τόπος ἐξουσιάζετο τώρα απὸ τοὺς Αἰτωλοὺς, οἵ διποῖοι ἐκεῖθεν ἀδιάκοπα ἐσυνείθιζαν νὰ εὐγαίνουν νὰ κλέπτουν καὶ ν' ἀρπάζουν, ζημιώνοντες μεγάλως τοὺς γείτονάς των Θεσσαλούς.

Ο Φίλιππος ἤρχισε τὴν πολιορκίαν μὲ πᾶσαν δύναμιν καὶ δραστικότητα. Τὸ σρατευμάτου ἦταν δυνατὸν, καὶ προβλεμένον πλουσιοπάροχα μ' ὅλας τὰς πολιορκητικὰς μηχανὰς· καὶ μ' ὅλην τὴν πεισματώδη διαφένδευσιν τῶν πολιορκουμένων, ἐκεῖνος εἰς ὅλιγον ἔκαμε τὰ πλησιάσματά του, καὶ χαλάσραν εἰς τὸ τεῖχος. Ενῷ ὅλῃ ἦταν ἔτοιμα διὰ τὴν ἐφόρμησιν, ἡ φρουρὰ παρεδόθη. Κατὰ τὴν σκληρότητα, ὃποῦ συγχρήτικά ἐσυνείθιζαν εἰς τοὺς Ελληνικοὺς πολέμους, ὁ Φίλιππος ἐπούλησε τοὺς κατοίκους ὅλους τὴν σκλαβιὰν, καὶ κατοίκισε τὴν πόλιν μὲ Μαχεδόνας. Εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν ἦλθε τὸ ὄνομά της απὸ Θηβαῖς, εἰς Φιλιππούπολιν, ως νέον ἦτον ἐνδοξαν κατόρθωμα, καὶ ἀξιονέντας εἰς τιμὴν τοῦ κατακτητοῦ, τὸ σκλάβωμα τῶν κατοίκων της, καὶ τὸ μετακόμισμα ξένων εἰς τὴν ἐκείνων ἔθνικὴν κληρονομίαν.

Ο Φίλιππος ἐπειτα ἔστρεψε τὴν προσογήν του εἰς τὸ νὰ παιδεύσῃ τὸν μισθωμένον του σύμμαχον τὸν Ιλλυρίον Σκερδιλαΐδαν. Εκεῖνος, σοχαζόμενος ως νὰ μὴν ἔλαβεν ὀλόκληρον τὴν ἀνταμοιβὴν τῶν ἐκδουλεύσεων του κατὰ τὴν συμφωνίαν, ἀπεφάσισε νὰ πληρωθῇ μὲ τὴν προδοσίαν, ἡ μὲ τὴν δύναμιν. Εσειλε δεκαπέντε πλοῖα, ἀπ' ἐκεῖνα ὅποῦ μετε-

γειρίζοντο οἱ συμπατριῶται του, εἰς τὸν λιμένα τῆς Λέσβου κάθοις, ὅπου τὰ ἐδέχθησαν ἀνύποπτα ὡς φίλους. Αὐτὰ ἔχαρνα ἐκτύπησαν ἐκεῖ τέσσαρα πλοῖα ἀπὸ τὴν μοῖραν τοῦ Ταυρίωνος, τὰ ἐπῆραν, καὶ τὰ ἔστιλαν μὲν ὅλους τοὺς ναυταῖς τινας εἰς τὸν Σκερδικαῖδαν. Απὸ τὴν Λευκάδα ἐκαμπαν πανιὰ εἰς τὸ ἀκρωτήριον τοῦ Μαλέα, καὶ ἐκεῖ ἐπεριφέροντο, ληγεύοντας ἀδιάχριτα σᾶσα ἐμπορικὰ πλοῖα κι ἀν ἐντάμωναν. Εκεῖ ἐπῆγεν δὲ Φίλιππος νὰ τὰ κυνηγήσῃ, ἀλλὰ ευρίσκων τὰ φευγάτα, ἐδιώρισε τὸν σόλον του νὰ πλεύσῃ γύρω τῆς Πελοποννήσου, καὶ νὰ τὸν ἐνταμώσῃ εἰς τὸ Λέχαιον, καὶ εἰς τὸ μεταξὺ, ὁ ἴδιος ἐπῆγεν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Αρκαδίου, νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν ἔσορτὴν τῶν Νεμαίων. Εκεῖ τὸν ἔφθασαν εἰδῆσεις, ὃποῦ ὑλότελα τοῦ ἥλλαξαν τὰ σύρδια καὶ τὴν διάθεσιν, καὶ τὸν ἐκαμψαν τέλος παντων ἀληθινὰ νὰ ἐπιθυμῇ τὴν εἰρήνην μὲ τοὺς Αἰτωλούς.

Οἱ Ρωμαῖοι, ἀφοῦ ἔχαλκσαν τὸν Πύρρον, εἰς ὅλιγον κατεξάθησαν οἱ παντελεῖς χύριοι ὅλου τοῦ μέρους τῆς Ιταλίας, τοῦ κειμένου πρὸς τὰ μεσομερῖνα τοῦ ποταμοῦ Πὼ. Εκεῖθεν ἀπέρασταν εἰς τὴν Σικελίαν νὰ τὴν κυριεύσουν ἀπὸ τοὺς Καρυγγοδονέους, οἱ ὅποιοι ἔξουσίαζαν ἥδη τὸ μεγαλύτερὸν τῆς μέρος (Π. X. 263). Εἰς τὸ διάσημα τοῦ εἰκοσιτεσσάρων γρόνων πολέμου ὃποῦ ἐβάσαξε μεταξὺ αὐτῶν τῶν φιλοδόξων πολιτειῶν, ἐχάθησαν, καὶ ἀπὸ τὰ δύω μέρη, εἰς τὴν μάχην, ἢ εἰς τὰς τρικυμίας, γῆλια διακόπια πολεμικὰ πλοῖα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ὃποῦ τότε ἐσυνείθιζοντο σὸν πόλεμον. Απὸ τοῦτο ἡμ. πορεῖ νὰ λογαριάσῃ τις τὸν σκοτωμὸν, ὃποῦ ἔγινεν εἰς ἀνθρώπους, ὃταν σοχασθῇ ὅτι ὁ πόλεμος ἔξακολουθοῦσε μὲ τὴν ὄρμὴν καὶ δρασικότυτα διὰ ξηρᾶς, καθὼς καὶ διὰ θαλάσσης. Αὐτὸς ἐτελείωσε μὲ συνθήκην, κατὰ τὴν ὅποιαν οἱ Καρυγγόνιοι ἐσυμφωνοῦσαν νὰ παραδώσουν τὴν Σικελίαν, νὰ ἐλευθερώσουν γερὸς ἔχγορὸν ὅλους τοὺς Ρωμαίους αἰγματώτους, καὶ νὰ πληρώσουν μεγάλην πεccόπτηα χρημάτων.

Αἱ συρεφοραὶ τῆς Καρχηδόνος δὲν ἐτελείωσαν ἔως ἐδέῃ.
 Καστὴ εἰς τὸ ἀνόητον καὶ ἀγαλλίνωτον πάθος, τὸ ὄποιον ἔ-
 χασ τῆς Καρχηδόνος, παρόμοια μὲ τοὺς Ρωμαίους, ἔθρεψε
 διὰ κοσμοκρατωρίαν, εἶχεν ἀκόμη καὶ τὴν σφαλερὰν πολι-
 τικὴν τοῦ νὰ κάρη τοὺς πολέμους του τὸ χυριώτερον μὲ
 τὰ χέρια τῶν ζένων μισθωτῶν, καὶ τῶν σρατολογιῶν ὃποι
 ἔπερνε μὲ δυνατείαν ἀπὸ τὰ ἔθυη, ὃποι ἐδουσίσε. Αὐτὸ-
 τὸ μέτρον ὅμως, ἐφαίνετο ἀφευκτὸν, ἀφοῦ ἀπειρα σχέδια κατα-
 κτήσεως ἐπεχειρίζοντο ἀπὸ τὸν λαὸν μᾶς μοναχῆς ἐμπο-
 ρικῆς πόλεως, ἐπειδὴ δὲν ἦμποροῦσε εἰς χοινᾶς περιεξάστεις
 νὰ συκωσῃ κάνενα μεγάλον ἀριθμὸν πολιτῶν ἀπὸ ἐκεῖνοι
 τὰ κλαδιὰ τῆς γεννητικῆς φιλεργίας, μὲ τὴν ὄποιαν ἡ πό-
 λις ἀπέκτησε τὸ μεγαλειόν της. Μὲ τὴν τελείωσιν τοῦ πο-
 λέμου τὸ ἀδειασμένον θησαυροφυλάκιον δὲν ἦμποροῦσε νὰ
 πληρώσῃ τοὺς δούλευμένους μισθοὺς τῶν σρατιωτῶν. Τοῦτο
 ἔφερε θορύβους, ὃποι ἐτελείωσαν μὲ τὸ νὰ πιάσουν οἱ
 μισθωτοὶ τ' ἄρματα ἐναντίον τῶν αὐθεντῶν τους. Οἱ Λαφρικανοὶ
 ὑπήκοοι τῆς Καρχηδόνος, βαρυμμένοι οἱ περισσότεροι διὰ
 τὸν τρόπον ὃποι αὐτὴ τοὺς μετεχειρίζετο, ἥταν ἔτοιμοι
 νὰ ἐνωθοῦν μὲ τοὺς ἐπανασάτας σρατιώτας. Τοῦτο ἐπρο-
 ξένησεν αἵματώδη καὶ θηριώδη πόλεμον, ἀπὸ τὸν ὄποιον τὸ
 Κράτος, ὃποι ἥτον χοντὰ νὰ καταβυθίσθῃ, διεσώθη ἀπὸ
 τὴν δρασηριότητα καὶ τὰ προτερήματα τοῦ σρατηγοῦ Λιμε-
 κάρου. Εἰς αὐτὸν τὸν καιρὸν οἱ Ρωμαῖοι, ὠφελούμενοι ἀπὸ
 τὴν ἀδυναμίαν, εἰς τὴν ὄποιαν ἥταν καταντημένοι οἱ ἀν-
 τίζηλοί των, ἀπισταὶ καὶ ἀνανδραὶ τοὺς ἄρπαζον τὴν νῆσον
 τῆς Σαρδινίας, καὶ ἐπιπλέον τοὺς ὑπεγρέωσαν νὰ πληρώσουν
 φόρον, ἐπειδὴ μόνον ἐμελέτησαν ν' ἀντισταθοῦν.

Εὐθὺς ὃποι οἱ Καρχηδόνιοι ἔδοσαν σύσασιν εἰς τὰς
 ὑποθέσεις τῆς πολιτείας των, ἔζειλαν τὸν Αιγαίκαρον νὰ
 ἔξουσιάζῃ τὴν Ισπανίαν, τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ὄποιες
 ὑπετάχθη ἀπὸ αὐτὸν, καὶ ἀπὸ τὸν Αιγαίκαρον

γαμβρόντου, καὶ Αννίβαν τὸν υἱὸν του. Ο Αννίβας συντροφεύωντας, ἀκόμη ἐννέα χρόνων παιδὶ, τὸν πατέρα του εἰς τὴν Ισπανίαν, ἐφέρθη ἀπ' ἔκεινον ἐμπρὸς ἐνὸς βωμοῦ, καὶ ὑπεχρεώθη νὰ ὄρχισθῇ ἀσπονδὸν ἔχυραν καὶ μῖσος ἐναντίον τῆς Ράμης. Εκεῖνος ἦτον ἀκόμη νέος, ὅταν ἀπέθανεν ὁ Αἰρούσθαλης, ἀλλ' ἐδοσεν ἦδη. τόσας ἀποδείξεις πνεύματος καὶ αξιότητος, ὃς εἰλέχθη διάδοχός του. Αφοῦ ἔφερεν ὑπὸ τὴν ὑποταγὴν τῆς Καρχηδόνος ὅλας τὰς Ισπανικὰς φυλὰς, ὃσαι δὲν εἶχαν σχέσεις μὲ τοὺς Ρωμαίους, ἔκινησε νὰ κτυπήσῃ τὴν σύμμαχον τῶν Ρωμαίων πόλιν, τὸ Σεγούντιον. Αὐτή του ἡ πρᾶξις ἐπεκυρώθη ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν τῆς Καρχηδόνος, καὶ διὰ τοῦτο οἱ Ρωμαῖοι ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον. Ο Αννίβας ἐπῆρε τὸ Σεγούντιον, καὶ ἔπειτα ἐτοιμάζετο νὰ κτυπήσῃ εἰς τὴν καρδιὰν τοῦ ἐχθροῦ, καταπατῶντας τὴν Ιταλίαν· ἀνοίξε τὸν δρόμον του ἀνάμεσ' ἀπὸ τὴν Γαλλίαν ὡς τὰς Αλπεις, πότε μὲ τὴν δύναμιν καὶ πότε μὲ διαπραγματεύσεις· ἡμπόρεσε νὲ διαβῆ ἐκεῖνα τὰ δύσκολα καὶ κινδυνώδη βουγὰ, καὶ κατεβαίνωντας ἀπ' αὐτὰ, ἐνώθη μὲ τοὺς Γάλλους τῆς βορείου Ιταλίας, τοὺς παντοτεινοὺς τῆς Ρώμης ἐχθρούς. Εξακολούθησε τὸν πόλεμον μὲ μεγαλωτάτην θαρραλαιότητα, ἐμπειρίαν, καὶ ἐπιτυχίαν· ἐκέρδισε πολλὰς καὶ μεγάλας μάγας, χωρὶς νὲ δοκιμάσῃ κανένα οὐσιώδη χαῖμόν, καὶ κατέφερε τὴν πολιτείαν τῶν Ρωμαίων εἰς μιὰν φανερὰ ἀπηλπισμένην κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν τίποτες ἄλλο, εἰμὴ ἡ πλέον πεισματώδης ἀπόφασις ἡρπετοῦσε νὰ τὴν διαφυλάξῃ ἀπὸ ὑποδούλωσιν.

Αἱ εἰδῆσεις τῶν θριάμβων τοῦ Αννίβα εἰς τὴν Ιταλίαν ἔκαμαν τὸν Φιλιππον γὰρ ἐπιθυμήσῃ τὴν εἰρήνην μὲ τοὺς Αἰτωλούς· ἐπειδὴ, πιστεύωντας ὅτι ἦδη ἦτον βέβαιος τῆς μεγάλης του ὑπερχῆς εἰς τὴν Ελλάδα, ἐσοχάζετο ὅτι, τώρα ὅποῦ ἡ Ρώμη εύρισκετο ταπεινωμένη, αὐτὸς ἡμποροῦσε

νὰ ἔξαπλώσῃ τὴν δύναμίν του εἰς τὴν Ιταλίαν καὶ τὴν Ιλ-
λυρίαν. Ο Αράτος παρομοίως εἶχε διάθεσιν νὰ γίνη εἰρήνη
εἰς ἕνα καιρὸν, ὅπου ἐφαίνετο, ὅτι οἱ Αχαιοὶ ἦταν οἱ
γικηταί. Ο Φίλιππος λοιπὸν παρεκινήθη νὰ ἀρχίσῃ ἴδιαι-
τέραν διαπραγμάτευσιν, πρὸς οἱ Πρέσβεις τῶν διαφόρων
πόλεων συμμαχοῦντος νὰ διαπραγματευθοῦν ὑπὲρ τῆς
συμμαχίας. Ο μεσίτης, ὅπου εἰς τοῦτο ἐδιωρίσθη, ἐσά-
θη ὁ Κλεόνικος ἀπὸ τὸν Ναύπακτον, ὃς τις ἦτον δι-
μόσιος, ἔνος τῶν Αγαιῶν, καὶ ἐξάθη πιασμένος ἀπὸ τὸν
σόλον ἔχεινων εἰς τὴν ἀπόβασιν, ὅπου ἔκαμεν εἰς τὰ πα-
ράλια τῆς Αἰτωλίας, ἀλλ' ὁ ὅποῖς διὰ χάριν τῆς φιλοξε-
νίας, δὲν ἐπουλήθη μαζῆ μὲ τοὺς ἄλλους σκλάβους, ἀλλ'
ὡς τέλος ἀπελύθη ἐλεύθερος χωρὶς ξαγοράν. Εἰς τὸ ἀνα-
μέταξ, ὁ Αράτος, διὰ νὰ μὴν φανῇ ὅτι ὑπερεπεθύμει
τὴν εἰρήνην, ἐτοιμάσθη νὰ καταπατήσῃ τὰ χώματα τῆς
Ηλείας· ἀλλ' ὁ Κλεόνικος, ἀφοῦ ἐπῆγε καὶ ἦλθε δύω καὶ
τρεῖς φοραῖς, ἔφερεν ἀπὸ μέρους τῶν Αἰτωλῶν θερμὴν
ἀναζήτησιν, ὅτι ὁ Βασιλεὺς εἶχε διάθεσιν νὰ ἔμβῃ εἰς συν-
θήκας. Ο Αράτος τότε ἐσαμάτισε τὰς ἐνεργίας του, καὶ ἐ-
σύναξεν εὐθὺς συμβούλιον τῶν Συμμάχων.

Οταν οἱ Απεισαλμένοι ἐσυνάχθησαν, ὁ Φίλιππος ἐπεμψε
τὸν Αράτον καὶ τὸν Ταυρίωνα μὲ ἄλλους τινὰς εἰς τὴν
γενικὴν συνέλευσιν τῶν Αἰτωλῶν, εἰς τὸν Ναύπακτον.
Ἐκεῖνοι σὴν ἐπιειροφήν των ἐσυντροφεύθησαν ἀπὸ Αἰτωλοὺς
Πρέσβεις, οἱ ὅποιοι ἐπρόβαλαν νὰ ἔλθῃ ὁ Φίλιππος
μὲ τὰς δυνάμεις του εἰς τὸν τόπον τους, μὲ σκοπὸν ὡς εἰς νὰ
ἡμπορέσουν τ' ὄγλιγωρότερον ὅλα νὰ τελειώσουν μὲ τὸ μέσον
συγχνῶν προσωπικῶν συδιαλέξεων. Οθεν ἐκεῖνος ἔκαμε πα-
νιά, καὶ εὐγῆκεν εἰς ἕνα λιμένα τῆς περιοχῆς τῆς Ναυ-
πάκτου, καὶ ἐσρατοπέδευσεν. Ο λαὸς τῶν Αἰτωλῶν ἦλθαν
ἄναρμοι, καὶ ἐσυνάχθησαν μακρὰν δύως σάδια· καὶ ἀμέσως
ἄρχισαν τὴν συνθήκην ἐπάνω σὴν βάσιν, ὅτι τὸ κάθε